

תוספות מסכת סנהדרין דף עז עמוד א

והא דתנן בפ"ב דחולין (דף לא.) נפלה סכין מידו ושחט שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשירה כמאן כרבי נתן דלא בעי כוונה קשה נפלה נמי ליהוי כי הפילה למ"ד אשו משום חציו אם לא נחלק בשחיטה ולא מסתבר לחלק כיון דאפילו מיתה גמרינן מממון אלא נראה דאתיא ההיא סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו

חידושי הרשב"א מסכת חולין דף לא עמוד א

הא הפילה הוא כשרה, יש לפרש הפילה הוא שנפלה מידו דכל שנפלה מידו כח בן דעת איכא, וכדאמרינן (לעיל) לענין נזקין היתה אבן מונחת לו בחיקו ולא הכיר בה מעולם עד שנפלה לענין נזקים חייב, ואיתא בשלהי כיצד הרגל, והא דקתני במתני' נפלה סכין ושחטה היינו שהפילתה הרוח, ויש לפרש דכל שנפלה בין מידו בין שהפילתה הרוח נפלה קרי לה ואין שחיטתו כשרה עד שיפילנה הוא, והיינו דקאמרינן הא הפילה הוא דלעולם אינה כשרה אלא בשהפילה הוא וכן דעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל.

חידושי הרמב"ן מסכת חולין דף לא עמוד א

והא אמרה רבא חדא זימנא. פירש"י ז"ל דמתני' נמי רמי למה ליה לתנא למיתני תרתי אלא משום דרבא הוא דדייק הא הפילה כשרה ותנא לא תני לה בהדיא אמר הא אמרה רבא חדא זימנא, שאלמלא רבא הוה אמינא כל שלא לדעת שחיטה נפלה קרי ליה ולא קרינא ביה מה שאתה זוכה אתה אוכל אלא בזוכה לדעת אבל שלא לדעת אסור, ויש לפרש דלרבא קא פריך למה ליה לאשמעינן הכא דמדיוקא דמתני' לא בעינן כונה בשחיטה הא אשמעינן בפ"ק דסתם לן תנא לא בעינן כונה ור' נתן היא, ולמה ליה לרבא למימרא תרי זימני דכל דלא בעי כונה ר' נתן היא, ומתני' ודאי פשיטא לן דצריכי דהתם דינא דאין להם דעת קתני באחרים רואין ואין רואין לכתחלה ודיעבד, והכא דין נפלה קתני ולגופייהו קתני להו. ומפרקינן סד"א התם הוא דקא מיכוין לשום חתיכה בעולם. ואיכא למידק היכי אמרינן התם הוא משום דקא מיכוין לשום חתיכה בעולם, אי מכוין לשום חתיכה אפי' רבנן נמי מודו כדאמרינן לקמן לרבנן דכונה לזביחה לא בעינן לחתיכה מיבעיא בעינן, ור' נתן לא בעי כלום דלנועצה בכותל לאו חתיכה דכלום היא, ולפי' רש"י ז"ל לא קשיא דהכי קאמר אי תנא הא הוה אמינא כונת שחיטה של חרש שוטה וקטן ככונת חתיכה דמי דלחתיכה מיהא יש להן דעת והוה אמינא דרבנן היא דלא תיקום סתמא כיחידא, לפיכך הוצרך התנא לשנות הא הפילה כשרה לאשמעינן דלא בעינן כונה לחתיכה כלל, ובא זה ולימד על זו דכונת חרש שוטה וקטן לאו כונה היא ומתני' ר' נתן כי היכי דלא תיקשי סתמא אסתמא. ולפי' הפירוש השני הכי נמי קאמר דאי אשמעינן רבא התם דדיקא דמתני' לא בעי כונה לשחיטה הוה אמינא משום דקא מכוין לחתיכה הוא ולא ר' נתן אלא רבנן, לכך הוצרך רבא להביא זו ללמד עליה דסתמא רבי נתן ולא בעי כלום, וחרש שוטה וקטן לית להו כונה ולא דחקינן לאוקומי סתמי כרבנן. ויש שמחלקין בפירושן בין שם חתיכה בעולם שהזכירו כאן ובין כונה לחתיכה שאמרו לקמן.

חידושי הרמב"ן מסכת חולין דף לא עמוד ב

והא דפליגי רב ור' יוחנן בטבילה שלא בכונה ופליגי תנאי בשחיטה דוקא במצות הללו שהן מתירין ויש בהם הכשר לדבר אחר, טבילה מתרת אשה לבעלה ושחיטה מתרת בשר לאכילה ואינן בעצמן דבר שבחובה, אבל בשאר מצות של חובה אי בעו כונה לצאת ולעבור לא מיירו כלל אלא פלוגתא דתנאי ואמוראי אחרני היא בפסחים (ק"ד ב') ובראש השנה (כ"ח ב') ולא שייכו בהנך דשמעתין כלל, אלא בין לרב בין לר' יוחנן בלצאת ולעבור אי כמר אי כמר, דלמר מכשירין קילי טפי דבמעשה תלנהו רחמנא והא אתעביד ליה, תדע דהא נפלה מן הגשר טהורה לביתה לרב ואלו מתעסק בתקיעה לדברי הכל לא יצא כיון דלא מיכוין לתקיעה כלל, ולמר אפי' ירדה להקר לא טהרה ודילמא בתוקע לשיר סבירא ליה יצא, כנ"ל.

רא"ש מסכת חולין פרק ב סימן ח

גמ' טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשירה ואע"ג דלא מכוין לשום חתיכה אלא שנתכוין להפילה קרינן ביה זבחת ואכלת כיון שנתכוין להפילה וע"י אותה נפילה שחטה. אבל אם נפלה סכין מידו בלא כוונה הוי כמו שאם היתה מונחת על הקורה והפילתה הרוח דלא קרינן ביה זבחת ואכלת כיון שלא נתכוין לשום דבר ** [דף לא ע"ב] דטעמא דר"נ דלא בעי כוונה כלל בחולין מדגלי רחמנא דמתעסק פוסל בקדשים. ואף לחתיכה לא בעי כוונה דהא לא כתיב וחתכת אלא זבחת. ומיהו בלא כוונת שום דבר אי אפשר מדכתיב זבחת דהוי לכל הפחות כמו ועשית וצריך להתכוין לשום דבר מעשה. ובענין אחר לא מיקרי כח גברא. ואע"ג דתנינא חדא זימנא וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיתת כשרה אלמא לא בעינן כוונה לשחיטה. איצטריך הכא לאשמועינן. דאי אשמועינן התם גבי חרש שוטה וקטן ה"א התם דמכוין לשם חתיכה בעלמא אבל הפילה דלא מכוין לשם חתיכה אימא לא. ואי אשמועינן הכא ה"א משום דקאתי מכח בן דעת. אבל התם דלא אתי מכח בן דעת אימא לא. קמ"ל:

רמב"ם הלכות ברכות פרק ו הלכה יג

הכל כשרין ליתן לידים אפילו חרש שוטה וקטן, אם אין שם אחר מניח הכלי בין ברכיו וצק על ידיו, או יטה החבית על ידיו ויטול או נוטל ידו אחת וצק בזו על זו וחוזר וצק בראשונה על השנייה, והקוף נוטל לידים. +/השגת הראב"ד/ הכל כשרים ליתן לידים כו' עד והקוף נוטל לידים. כתב הראב"ד ז"ל /א"א/ והלא אמרינן בגמרא דחולין דבעינן דניתו מכח גברא והוא עצמו כתב כן למטה אע"פ שהוא שנוי כן במסכת ידים לתנא קמא בעלי הגמרא לא הסכימו כן ואולי ידעו כי תנא קמא דר' יוסי דפליג עליה בין יחידאה הוא ולא הלכתא היא ומהיכא תיתי שהקוף יהיה עליו תורת אדם וחרש ושוטה וקטן יש להם מעשה אבל הקוף ולא כלום עכ"ל. +

רמב"ם הלכות שחיטה פרק ב הלכה יב

לפיכך חרש או שוטה או קטן או שכור שנתבלבלה דעתו ומי שאחזתו רוח רעה ששחטו ואחרים רואין אותם שהשחיטה כתיקנה הרי זו כשרה, אבל סכין שנפלה ושחטה אע"פ ששחטה כדרכה הרי זו פסולה שנאמר וזבחת עד שיהיה הזובח אדם ואע"פ שאינו מתכוון לשחיטה.